

TIJDSCHRIFT

VAN HET

KONINKLIJK NEDERLANDSCH GENOOTSCHAP

VOOR

MUNT- EN PENNINGKUNDE

ONDER DE ZINSPREUK

„Concordia res parvae crescunt“

TE

AMSTERDAM

10^e Jaargang

AMSTERDAM

JOHANNES MÜLLER

1902

**Beschrijving der Nederlandsche of op Nederland
en Nederlanders betrekking hebbende Pen-
ningen, geslagen na November 1863**
(Vervolg op het werk van mr. JACOB DIRKS)
DOOR
W. K. F. ZWIERZINA
(*Vervolg.*)

422. 1877. 13 Juli.
Eerepenning voor C. L. W. GARDINER, voor
het afstaan der door hem op Nova Zembla
gevonden voorwerpen, afkomstig uit
den tocht van BARENTSZ en
HEEMSKERCK.
Vz. Rechtsgewend hoofd van Z. M. Koning
WILLEM III, daaronder: J. P. M. MENDER F.
Omschrift in parelrand: ⚔ WILHELMVS. III.
NEERLANDIAE. REX. LVXEMB. M. DVX
Kz. In een eikeloofkrans:

CAROLO.
L. W. GARDINER.
ANGLO
QVIA. RES. A. NAVIGATORIBVS.
BARENTSZ. ET HEEMSKERCK.
ANNO. MDXCVII
IN INSVLA. NOVA. SEMBLA.
RELICTAS

HVMO. CONGELATA. ERVIT.
ET. NEERLANDIÆ. REDDIDIT.

D.D.

REX.

ANNO. MDCCCLXXVII.

Brons, 69 m.M. Verz. Z.

Oranjepennen 1348.

Een exemplaar in goud werd aan GARDINER toegekend bij K. B. van 13 Juli 1877 n°. 35. De gevonden overblijfselen van de overwintering van BARENTSZ en HEEMSKERCK op Nowaja Semlja in 1597, bij gelegenheid van hun tocht om de noordelijke doorvaart naar Indië te vinden, werden tentoongesteld in de modelkamer van het Ministerie van Marine te 's-Gravenhage, doch bij de opening van het Rijksmuseum te Amsterdam daarheen overgebracht.

In den zomer van 1871 onderzocht een noorsch walvischvaarder, kapitein ELLING CARLSEN, bij eene toevallige landing op Nova Zembla, de overblijfselen van de hut en vond diverse voorwerpen, die later door ons gouvernement werden gekocht, (afgebeeld *Eigen Haard* 1877 blz. 100). Door de enthousiastische aansporingen van KOOLEMANS BEIJNEN daartoe overgehaald, stelde CH. GARDINER in 1876 een nieuw onderzoek in en vond weder tal van voorwerpen, o. a. het door BARENSZ opgestelde verhaal der overwintering, welk een en ander door hem aan Nederland ten geschenke werd aangeboden, (zie de afbeeldingen *Eigen Haard* 1877 blz. 101 en 109).

423. 1877. 3—6 Augustus.

13^e Nederlandsch Nationaal Zangersfeest
te Nijmegen.

Vz. In een parelrand een door lauwertakken
omgeven lier, waarboven een stralenschietende
vijfpuntige ster.

Kz. Omschrift:

XIII. NED: NAT: ZANGERSFEEST

★ N I J M E G E N ★

In het veld:

⊗

3. 4. 5. 6

AUGUSTUS

1877

Koper verguld met oog en ring, aan rood-zwart lint, 24 m.M. Verz. Z.

Zie de aantekening bij n°. 64.

424. 1877. 5 Augustus.

8ste Uitvoering van het Nederlandsch Gymnastiekverbond te Leeuwarden.

Vz. = n°. 364.

Kz. Het gekroonde wapen der gemeente Leeuwarden.

Omschrift: * 8STE UITVOERING 5 AUG^S 1877
LEEWARDEN

Brons, 41 m.M. Verz. Z.

424^A. Als voren.

Vz. Doorbroken cartouche met het gekroonde wapen van Leeuwarden, omgeven door tal van gymnastiek- en schermgereedschappen, daar boven: ❁

Kz. Opschrift:

Zilver, met oog en ring, 32 m.M., aan geribd zijden lint in de friesche kleuren (blauw en geel). Verz. DIRKS. (Friesch Gen.)

425. 1877. 26 Augustus.

Expeditie naar Samalangan.

Gesp als beschreven onder n°. 127 met het opschrift: SAMALANGAN 1877

Zie de aanteekening bij n°. 544.

426. 1877. 6—8 September.

Prijspenning der gemeente Utrecht voor den muziekwedstrijd aldaar.

Vz. Het gekroonde wapen der gemeente Utrecht, met twee leeuwen als schildhouders.

Kz. Glad veld omgeven met lauwerkrans.

Omschrift:

★ GROOTE NATIONALE WEDSTRIJD HARMONIE EN FANFARE KORPSEN ★
UTRECHT 6, 7, 8. SEPTEMBER 1877

Brons, 58 m.M. Verz Z.

De stempel der Kz. is vervaardigd door J. P. M. MENER.

427. 1877. September.

Prijspenning van de driejaarlijksche tentoonstelling van schilderkunst te Amsterdam.

Kz. De amsterdamsche stedemaagd rechts gezeten, zij steunt met haar rechterhand op het stedelijk wapen en houdt met de linkerhand, die op haar schoot rust, de lauweren, die door eene naast haar staande genius aan de schilder- en beeldhouwkunst worden uitge-

gereikt. Deze beide laatsten onder de gedaante van antiek gekleede vrouwen, staan tegenover de stedemaagd.

Kz. Glad veld omgeven door een lauwerkrans.

Brons, 51 m.M. Verz. TEYLER.

428. 1877. 15 Oktober.

Het Athenaeum Illustre te Amsterdam wordt universiteit.

Vz. Het met de keizerlijke kroon gedekte wapen der stad Amsterdam, met twee leeuwen als schildhouders, daaronder:

ACADEMIA AMSTELODAMENSIS
IN ILL. ATHENAEI LOCVM SVCESSIT
ID. OCTOB. MDCCCLXXVII

omgeven door een sierlijken rand, gevormd door vijf cartouches met de zinnebeelden der vijf fakulteiten.

Kz. Drie vrouwen de face staande, in het midden de godgeleerdheid, met boek in de rechterhand, waarop BIBLIA-SACRA, rechts de rechtsgeleerdheid, met zwaard en weegschaal in de linkerhand en links de geneeskunde, met spiegel, waarom zich een slang kronkelt, in de rechterhand. Op de afsnede: J. P. MENDER P.

Brons, 65 m.M. Verz. Z.

Tijdschrift 1894, blz. 23.

Geslagen in 1878.

Bij besluit der Amsterdamsche vroedschap van 1632 werd het

Atheneum Illustre gesticht, waar toen alleen VOSSIUS en BARLAENS, filosofie en geschiedenis onderwezen; doch weldra werden meer vakken in het studieplan opgenomen.

In 1867 had eene reorganisatie der filosofische en medische fakulteiten plaats, waardoor de leerkrachten beduidend vermeerderden. Het Atheneum was echter steeds vrije hoogeschool, d. w. z. miste het recht van examineeren en promoveeren. De wet op het hooger onderwijs van 1876 stelde ze met de Rijksuniversiteiten gelijk, mits hare inrichting daarmede in overeenstemming bleef, de benoeming van professoren behoeft de goedkeuring der regeering, die ook twee kuratoren benoemt (de drie andere zijn de burgemeester van Amsterdam en 2 door den gemeenteraad benoemd). In 1890 werd de Aula ingewijd, (schenking van f56.000 van RUDOLF LEHMANN).

De „Universiteitsvereniging” brengt gelden bijeen ten nutte van de Universiteit of tot deze behoorende instellingen. De penning is een navolging van v. LOON II blz. 203

429. 1877. 28 November.

Prijspenning voor de tentoonstelling in den
Planten- en Dierentuin te Batavia.

Vz. Als n°. 56.

Kz. In een lauwerkrans:

PLANTEN EN DIERENTUIN
TE
BATAVIA
TENTOONSTELLING

1877

Brons, 40 m.M., Leidsch Penn. kab.

Tijdschrift 1895, blz. 40.

430. 1877. 30 November.

Opening der studentensocieteit „Phoenix” te
Delft (herbouwd na den brand).

Vz. Onder rookwolken een uit de vlammen opstijgende phoenix.

Omschrift: SOCIETEIT PHENIX TE DELFT

* OPGERICHT 1 MAART 1847 *

Kz. De voorgevel der nieuwe societeit In de afsnede: P. SOMERWIL—LEIDEN

Omschrift: GEOPEND 30 NOVEMBER 1877

Zilver en verguld koper, 33 m.M. Verz. Z.

Zeldzaam in zilver, zijnde daarvan slechts 8 exemplaren voor de leden der kommissie geslagen.

431. 1874. 22 December.

J. VAN ASPEREN, 45 jaar penningmeester der
Citadelvereeniging.

Vz. Geslagen: De vijfhoek van Antwerpen met het inschrift: CITADELS

VER

EENIGING

Kz. Gegraveerd: 45

Farig Jubilé

Aan J. van Asperen

Penningmeester

Voor onvermoeiden ijver

22 December

1877

Penning groot 30 m.M., omgeven door een versierden gedreven rand, gedekt door een koninklijke kroon, met oog en ring. Zilver, Kon. Kab.

432.

1877.

Nieuwe prijspenning der gemeente Amsterdam.

Vz. De stedemaagd van Amsterdam rechts gezeten, met de keizerlijke kroon op haar hoofd en met de rechterhand op het amsterdamsche wapen steunende, naast haar staat een genius, die een lauwerkrans van haar schoot neemt en met de linkerhand een lauwerkrans boven de hoofden van twee voor haar staande jeugdige vrouwen houdt, waarvan de eene, de schilderkunst, een palet en penseelen in de hand houdt; achter de tweede, de toonkunst, staat een kolom, waartegen een lier rust. In de afsnede: F. STRACKÉ INV. J. P. MENGER FEC.

Kz. Glad veld omgeven door een lauwerkrans.

Brons, 50 m.M. Verz. TEIJLER.

Tijdschrift 1894, blz. 22.

433.

1877.

Prijspenning der letterkundige fakulteit te Amsterdam.

Vz. Minerva links gezeten, leunende tegen een kolom met het gekroonde stedelijke wapen, zij houdt met haar rechterhand een lauwerkrans en met haar linker een lans. Naast de kolom een uil. In de afsnede: MERCES PRAETERITI—ARRA FUTVRI. Achter de kolom: J. ELION F.

Omschrift: PRAEM. CERTAM. LITER. A PROFF.
AMSTELOD. INDICTI.

Kz. Glad veld omgeven door een lauwerkrans.

Brons, 41 m.M. Verz Rijksmunt en daar op 1871 gebracht.

434. 1877.

Vroedschapspenning van Delft.

Vz. Het stadhuis van Delft. In de afsnede:
G. B. V. M(oelingen) F.

Kz. Het wapen van Delft met twee leeuwen als schildhouders, rustende op een trap, waaronder een lauwerkrans hangt, waaraan twee palmtakken verbonden zijn.

Geslagen op de oude door VAN MOELINGEN vervaardigde stempels.

Brons met oog en ring, 33 m.M. Leidsch Penn. Kab.

De Vz. van n°. 5 en de Kz. van n°. 6 Pl. I van G. v. ORDEN, *Bijdragen tot de Penningkunde v. h. Kon der Nederlanden.*

435. 1877.

Prijspenning der Geldersche Maatschappij
van Landbouw.

Vz. In een krans van eikeloof en korenaren het gekroonde wapen van Gelderland, waaronder: 1846.

Omschrift: GELDERSCHE MAATSCHAPPIJ VAN
LANDBOUW.

Kz. Boven een olijvenkrans, beneden een ploeg, daartusschen ruimte voor den naam van den bekroonde.

Brons 34 m.M., Verz. Leidsch Penn. Kab.

In dit jaar aan 's Rijks Munt geslagen, op stempels vervaardigd door J. P. M. MENGER.

436. 1877.

Prijspenning van den bond der Rustende Schutterij in Zuid-Holland.

Vz. Het gekroonde wapen van Zuid-Holland.

Omschrift:

★BONDDER RUSTENDESCHUTTERIJ IN ZUID-HOLLAND★

OPGERICHT 1877

Kz. In het veld een muurkroon, daarboven:

WEDSTRIJD

onder:

WURDEN ☉ BRUSSEL

Brons, 32 m.M., met oog en ring. Kon. Kab.

437. 1877.

Eerepenning van het kollege „Zeemanshoop” te Amsterdam.

Vz. Een de face staande vrouw, steunende op een anker en een duif in hare linkerhand houdende, in het verschieft een schip met volle zeilen. In de afsnede: J. P. M. M.(enger).

Omschrift: COLLEGE ZEEMANSHOOP.

AMSTERDAM 1822.

Kz. Glad veld omgeven door een lauwerkrans.

Brons, 52 m.M. Verz. TEIJLER.

Het doel van dit in 1822 opgerichte kollege is zoowel de bevordering van den bloei der nederlandsche zeevaart, als de ondersteuning van oude en gebrekkige zeelieden en van weduwen en weezen van zeelieden.

438. 1877.

Prijspenning van de koninklijke letterlievende vereeniging „Hooger zij ons doel” te Amsterdam.

Vz. Het gekroonde wapen van de vereeniging, rustende op een lauwer- en eiketak, een speer en narrenstaf, masker en kroon, waarover een lint hangt met het opschrift: OPGERICHT 1835

Omschrift: KONINKL. LETTERLIEV. VEREENIGING
HOOPER ZIJ ONS DOEL ⊗ AMSTERDAM ⊗

Kz. Glad veld omgeven door een lauwerkrans.

Brons, 44 m.M. Leidsch Penn. Kab.

438^A. 1877.

Draagpenning der koninklijke zangvereeniging „Cecilia” te 's-Gravenhage.

Vz. Linksgewend hoofd van Z. M. Koning WILLEM III.

Kz. Glad veld, omgeven door een parelcirkel. Omschrift:

KONINKLIJKE
ZANGVEREENIGING

over de geheele breedte tusschen twee dubbele
lijnen: CECILIA

Zilver, 15 m.M., met oog bevestigd aan een
zilveren koningskroon, door welks appel een
ring loopt. Verz. Z.

Wordt gedragen aan oranje gewaterd zijden lint.

Den 3 September 1877 werd aan de Zangvereeniging „Cecilia”
te 's-Gravenhage het predikaat „Koninklijke” verleend, in de eerst-
volgende vergadering werd het hiervoor beschreven draagteeken vast-
gesteld.

439. 1878. 16 April.

De Koning aan A. MEIJER te Oploo,
50 jaar onderwijzer.

Vz. 's Konings rechtsgewend hoofd, daar-
onder: J. P. M. MENGER F.

Omschrift: WILLEM III KONING — DER NED.
G. H. V. L.

Kz. In een krans van bloemen en bladeren:

AAN
A. MEIJER
TE OPLOO
VOOR GETROUWE EN IJVERIGE
VERVULLING DER BETREKKING
VAN ONDERWIJZER
GEDURENDE EENE HALVE EEUW
VANWEGE
DEN KONING
16 APRIL
1878.

Zilver met oog en ring, 50 m.M., aan oranje
gewaterd lint. Verz. SNOECK.

Bijdragen, 2^e druk n°. 550.

440. 1878. 18 April.

121 $\frac{1}{2}$ Jarig huwelijk van C. J. BEGEER en
M. J. STRAVER te Utrecht

Vz. Tusschen rozestruiken een geknield engeltje, met beide handen een geopend boek boven het hoofd houdende; achter het boek een brandende fakkel, omgeven door een krans van rozen. In de afsnede: J. P. M. MENGER. F. In parelrand.

Kz. In een krans van rozen, omgeven door een parelcirkel: 18 OCT.

1865

18 AP.

1878

Omschrift: ☼ 121 $\frac{1}{2}$ JARIGE ECHTVEREENIGING
VAN C. J. BEGEER EN M. J. STRAVER

Brons, 51 m.M. Verz BEGEER.

De Kz. is gegraveerd door ANTH. BEGEER.

C. J. BEGEER, † 19 November 1879, was de grondvester der Koninklijke Utrechtsche fabriek van Zilverwerken. Zijne weduwe hertrouwde met den heer ANTH. BEGEER, den schepper van vele onzer beste moderne nederlandsche penningen. Zie *Tijdschrift* 1897, blz. 119 e. v

441. 1878. 24 April.

Eeuwfeest van het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen te Batavia.

Vz. Een palmboom, aan welks stam het wapen van Batavia bevestigd is, in het verschiet twee bergen.

Omschrift: TEN NUTTE VAN 'T GEMEEN (zwaard)
BATAVIA'S GENOOTSCHAP (zwaard)

Kz. In een krans van oostersche bloemen

en vruchten: SOCIETAS ·
 ART · SCIENT · BAT ·
 IN · MEMORIAM ·
 I · SAEC · FEL ·
 CLAVSI ·

Onder den krans: CH. WIENER. BRUXELLES.

Omschrift: * * * A · D · VIII · K · MAI · * * *

MDCCLXXVIII — MDCCLXXVIII

Brons, 60 m.M. Verz. Z.

Bij de stichting van den Oeconomischen Tak der „Hollandsche Maatschappij van Wetenschappen te Haarlem“ (1777, later „Nederlandsche Huishoudelijke Maatschappij“, thans „Maatschappij tot bevordering van Nijverheid“), bestond ook het voornemen onderdeelen daarvan in de koloniën te vestigen en werden als directeuren der Holl. maatschappij benoemd JEREMIAS VAN RIEMSDIJK, gouverneur-generaal († 3 Oktober 1777), diens opvolger REINIER DE KLERK, toen directeur-generaal en Mr. JACOBUS CORNELIS MATTHEUS RADEMACHER. Deze laatste was reeds vroeger voornemens geweest, eene vereeniging tot beoefening van kunsten en wetenschappen in Oost-Indië op te richten en vond toen veel tegenstand, thans, gesteund door den landvoogd DE KLERK, met wiens stiefdochter hij gehuwd was, vond zijn denkbeeld: geen onderdeel te worden der Holl. m^v., doch een zelfstandig wetenschappelijk lichaam te stichten, meerderen bijval en 24 April 1778, op den dag der toetreding van den gouverneur-generaal, werd het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen, onder de zinspreuk „ten Nutte van het Gemeen“, als opgericht beschouwd. Opperdirecteur was de gouverneur-generaal, directeur RADERMACHER (geb. te 's-Gravenhage 30 Maart 1741, vermoord aan boord van het schip Java 24 December 1783 met zijne vrouw, door tot de equipage behoorende Chineezen)

Het genootschap schrijft prijsvragen uit, zie prijspenning v. LOON, Pl. XLVIII, n°. 524, en bezit belangrijke verzamelingen op het gebied van Natuurkunde, Natuurlijke Historie, Ethnologie, Numismatiek, enz.

Z. M. WILLEM III werd 26 Maart 1871 tot opperbeschermheer benoemd, veelal traden de gouverneurs-generaal als beschermheeren op. Zeer uitvoerig is de geschiedenis van de eerste eeuw van zijn bestaan beschreven door den voorzitter Mr. T. H. DER KINDEREN in het bij ERNST & Co. te Batavia uitgekomen Gedenkboek Het ge-

nootschap is het oudste door Europeanen in het leven geroepen wetenschappelijk lichaam in Azië en mag zich nog steeds in grooten bloei verheugen.

442. 1878. 1 Mei.

Ter eere van Dr. G. F. WESTERMAN te
Amsterdam, directeur en medeoprichter
van Natura Artis Magistra.

Vz. Zijn iets naar rechts gewend borstbeeld,
links ter zijde: J. ELION. F.

Omschrift op matten rand:

⊗ AAN D^r. GERARDUS FREDERIK WESTERMAN ⊗
VEREERDERS EN VRIENDEN 1 MEI 1878

Kz. In zwaren met lint omwonden eike-
krans:

EENVOUD
VOLHARDING
KRACHT

Brons, 60 m.M., nal. J. ELION.

Aangeboden bij gelegenheid van het 40 jarig bestaan van Natura Artis Magistra, (zie omtrent WESTERMAN en zijne stichting de aan-teekening op n°. 782.

443. 1878. 7 Mei.

3° Eeuwfeest van het Meisjeshuis te Delft.

Vz. De liefdadigheid, de face gezeten, tegen
wier zetel links een op den grond gezeten
stervende oude vrouw rust, terwijl rechts naast
haar een jeugdig meisje geknield ligt, dat
smeekend tot haar opziet. Op de voorzijde
van den zetel een driehoek en het Jeruzalems
kruis. Op den voorgrond een half ontrold

perkament, waaraan een zegel hangt, op het blad: 19 AVGVSTI—1577. Op den achtergrond een gedeelte van een gebouw, in welks nis een duif op een stralenden driehoek, als zinnebeeld van den Heiligen Geest. Tegen den muur links een gedenksteen, waarop onder elkaar de jaartallen 1381—1401—1578—1878. In het veld links: CH. ROCHUSSEN. INV. en rechts: J. ELION. F. In de afsnede: TRECENTESIMVS NATALIS

KAL. MAIIS

A. MDCCCLXXVIII.

Kz. In een verdiept veld, een fraaie cartouche, gedekt met het gekroonde wapen van Delft, ter weerszijden van het wapen een lint, dat door de knop van de cartouche gaat en waaraan twee schilden bevestigd zijn, in den vorm van gestyleerde brandende harten, met de opschriften:

REGENTEN 1578

A. VAN DER MEER F₂
G. VAN ZOUTELANDE G₂
H. D₂ VAN ZANTEN
J. JANSE
RENTM.

REGENTEN 1878

J^{HE} M^E A. VAN DER GOES
VAN NATERS
A. M. SCHAGEN VAN
LEEUWEN
C. D. VREEDE
W. L. VERSCHOOR
RENTM.

Omschrift op matten rand: CARITATIS PERENNE
MONVMENTVM VIRGINVM EGESTARVM DOMVS

Brons, 78 m.M. Verz. Z.

In 1381 wordt voor het eerst melding gemaakt van het H. Geestzusterhuis, welks oorsprong zich in de oudheid verliest. Bij charter van 1401 schonk graaf AELBRECHT VAN BEIEREN aan de zusters van Penitencien te Delft (H. Geestzusters) een gunstbewijs en regels om naar te leven, (zie VAN MIERIS. *Charterboek* III, blz. 745). De

stervende oude vrouw op de Vz. van den penning, doelt zoowel op deze H. Geest-zusters, waarvan, volgens natemelden oktrooi, het meerendeel was „oud en impotent en niet geschapen om lange te leven”, als op het einde van deze oude stichting. Krachtens oktrooi van Schout, Burgemeesteren, Raden en Vroedschappen van Delft van 19 Augustus 1577, werd in de plaats van het zusterhuis op 1 Mei 1578 het Meisjeshuis opgericht. Het oude gesticht werd in de 18e eeuw verbouwd, welke verbouwing in 1769 werd voleindigd. Het jeruzalemsch kruis met driehoek, komt voor op de oude stukken van het gesticht, terwijl die, van het oude- en nieuwe gasthuis te Delft uitgegaan, het latijnsche kruis met driehoek vertoonen. Het meisje rechts draagt de kleeding, sedert de stichting in gebruik. Het gesticht bezit een ex. in goud van den penning, de gemeente Delft en de regenten ontvingen dien in zilver. De Kz. werd ontworpen door prof. G. J. MORRE, de latijnsche opschriften zijn van Mr. I. SOUTENDAM, gemeentesekretaris, beide te Delft.

444. 1878. Mei.

Prijspanning van de landbouwtentoonstelling
tijdens het 3^e landbouwkongres te
Soerabaija.

Vz. In een krans van eike- en lauwer-
bladeren: TENTOONSTELLING

TE
SOERABAIJA
1878.

Omschrift: LABOR IMPROBUS OMNIA VINCIT
TANDEM FIT SURCULUS ARBOR

Kz. Glad veld omgeven door een lauwer-
krans.

Brons, 40 m.M. Verz. Z.

Geslagen aan 's-Rijks munt.

445. 1878. Mei.

Prijspanning 3^e Indisch landbouwkongres te
Soerabaija.

Geheel gelijk n°. 361, doch met het opschrift:

3^e INDISCH LANDBOUWCONGRES
TE
SOERABAIJA

1878.

in den krans op de Vz.

Brons, 45 m.M. Verz. Rijksmunt.

Vervaardigd door 's Rijks stempelsnijders.

446. 1878. 8 Juni—6 Juli.

Prijspenning der tentoonstelling van voorwerpen door den werkman in vrijen tijd vervaardigd, te Amsterdam.

Vz. Een gebeeldhouwd kapiteel, waarover een lauwerkrans hangt en waarop een antiek lampje geplaatst is; daarnaast links een teekenportefeuille, palet met penseelen, beeldhouwershamer, passer en teekenhaak, en rechts een aanbeeld, kamrad, schaal op voet, voorhamer, kan en truweel. In de afsnede: A. BEGEER. F.

Omschrift op matten rand: TENTOONSTELLING VAN VOORWERPEN VAN KUNST EN NIJVERHEID DOOR DEN WERKMAN IN VRIJEN TIJD VERVAARDIGD

Kz. Glad veld omgeven door een lauwerkrans. Omschrift:

Z. M. KONING WILLEM III BESCHERMHEER.

AMSTERDAM 1878.

Brons, 43 m.M. Verz. Z.

Geslagen aan 's-Rijks munt.

447. 1878. 13 Juni.

10 Jarig bestaan van de Scherpschutters-
Vereeniging te Schiedam.

Vz. Een gekroonde hoorn, in den beugel
waarvan het wapen van Schiedam geplaatst is.

Omschrift: ★ KORPS KONINKLIJKE SCHERPSCHUT-
TERS VAN SCHIEDAM ★ 1868

Kz. Twee te zamen gebonden eikeloof en
lauwertakken, in het midden ingestempeld: 1878.

Verguld zilver, zilver en brons, 38 m.M.
Verz. v. DIJK v. MATENESSE.

De Scherpschuttersvereeniging te Schiedam werd bij K. B. van
19 Februari 1878 gemachtigd den titel van „Korps Koninklijke
Scherpschutters” te voeren.

Het tienjarig bestaan werd gevierd in verband met den nationalen
schietwedstrijd te Rotterdam, waarbij deze penning in verguld zilver,
zilver en brons als vaandelprijs is uitgereikt.

448. 1878. 23 Juni.

9^e Uitvoering van het Nederlandsch Gym-
nastiekverbond te Haarlem.

Vz. = n°. 364.

Kz. Het wapen van Haarlem onder een
kroon, waarboven twee dorre takken uitsteken,
aan welke twee klokken bevestigd zijn, (zin-
speling op de uitvinding der boekdrukkunst
en het bemachtigen der klokjes van Damiate).

Omschrift: * 9DE UITVOERING 23 JUNI 1878
HAARLEM.

Brons verguld, 41 m.M. Verz. v. DIJK v.
MATENESSE.

448^A. Als voren.
Draagpenning.

Vz. Linksgewende gekroonde leeuw met
zwaard en pijlbundel.

Omschrift: * NEDERLANDSCH GYMNASIEKVER-
BOND

Kz. Opschrift: 9^{DE}
UITVOERING
23 JUNI 1878
HAARLEM.

Tin, 26 m.M., met oog en ring. Verz. DU CROCQ.

449. 1878. 24 Augustus.

Huwelijk van Z. K. H. Prins HENDRIK DER
NEDERLANDEN en H. K. H. Prinses MARIE
VAN PRUISEN.

Vz. De rechtsgewende borstbeelden van
den Prins en de Prinses accolés, rechts onder
den schouder van den Prins: J. P. MENGER. F., in
parelrand.

Omschrift op matten rand: Z. K. H. PRINS
HENDRIK DER NEDERLANDEN EN H. K. H. PRINSES
MARIE VAN PRUISSEN

24 AUG^S 1878.

Kz. In het veld in parelcirkel:

AAN
DEN PRINS BESCHERMHEER

EN

H. D. GEMALIN

DE WEERBAARHEIDS VEREENIGINGEN

AMSTERDAM, CLAUDIUS CIVILIS

'S GRAVENHAGE, ORANJE-NASSAU

HILVERSUM

LAREN, LOCHEM, GORSSEL

ROTTERDAM

SOEST EN BAARN

UTRECHT, DE ZWIJGER

Omschrift op matten rand: ★ WIJ ZULLEN JUICHEN
OVER UW HEIL EN DE VAANDELEN OPSTEKEN PS: XX V: 6

Zilver en brons, 62 m.M. Verz. Z.

Tijdschrift 1894, blz. 22, waarin ten onrechte
staat: PS: XXV: 6. *Oranjepenningen* 1351.

(In zilver hoogst zeldzaam).

450. Als voren.

Vz. Een genius, boven twee saamgestrikte
medaillons met de borstbeelden van den Prins
en de Prinses, lauwerkransen houdende.

Kz. In het veld: WILLEM FREDERIK HENDRIK—
PRINS DER NEDERLANDEN—☉—EN MARIA—ELI-
SAPETH (sic.) LOUISA FREDERIKA—PRINSES VAN
PRUISSEN—☉—24 AUGUSTUS 1878

Koper verguld, 24 m.M. Verz. Z., door
S. DE VRIES te 's-Gravenhage.

Oranjepenningen 1352.

Dit huwelijk bleef kinderloos, evenals 's Prinsen eerste huwelijk.
Prinses MARIE, geboren te Berlijn, 14 September 1855, hertrouwd
6 Mei 1885 met ALBERT, prins van Saksen-Altenburg en overleed te
Dresden 20 Juni 1888. Het huwelijksgevenk van het nederlandsche
volk bestond uit de twee fonteinen voor het paleis te Soestdijk.

451. 1878. 10 September.

Landbouwtentoonstelling te Amstenrade.

Vz. Een met landbouwwerktuigen versierde cartouche, waarin: TENTOONSTELLING——AMSTENRADE — 10 SEPTEMBER — — 1878.

Kz. Een bloemenkrans, waarin boven landbouwwerktuigen:

VEREENIGING EENDRACHT
EN LANDBOUW
TE
BINGELRADE.

Beneden: HART

Zilver, 46 m.M. Verz. v. DOORNINCK.

452. 1878. 17 September.

Festival te Boxtel.

Vz. Een naar rechtsgewende zittende vrouw bespeelt de lier. In de afsnede: WORDEN BRUXELLES

Kz. Rond medaillon in sierlijken rand, omgeven door houten zwaard, champagneschaal, masker, narrenschepter, harp, lier, (waarboven vijfpuntige ster), twee vaandels, en tal van geheel of gedeeltelijk zichtbare muziekinstrumenten. Onder geopend muziekboek rustende op twee lauwertakken. Opschrift:

FESTIVAL
BOXTEL
17 SEPTEMBER
1878

Brons verguld, 50 m.M. Verz. SNOECK.
Bijdragen, 2^e druk n°. 551.

453. 1878. 24 September.

50 Jarig bestaan der Militaire Akademie
 te Breda.

Vz. Minerva rechts onder een poort gezeten
 met speer en schild, strekt hare linkerhand
 zegenend uit naar een voor haar staanden
 naakten knaap, die een zwaard houdt en door
 Mars weggevoerd wordt. Daaronder: R. W. ELLIEN DEL.

B. VAN BOXTEL F. In de afsnede: QUOS PROBO ILLUSTRATA

Omschrift: CONSPICUUM SPARGIT IN URBE JUBAR

* 1828—1878 *

Kz. Tusschen twee saamgestrikte lauwer-
 takken, onder het gekroonde wapen van Breda:

S. P. Q. B.

50 JARIG BESTAAN
 DER
 KONINKLIJKE MILITAIRE
 AKADEMIE
 TE
 BREDA
 24 SEPT. 1878.

Een ex. in goud voor de K. M. A., verder
 brons, 63 m.M. Verz. SNOECK.

Bijdragen 2e druk n°. 553.

Hierbij behoort de navolgende oorkonde:

OIRKONDE.

In dezen jare 1800 acht en zeventig den vier en twintigsten van Herfstmaand hebben wij:

Mr. E. DE MAN, Burgemeester,

J. A. VAN DER BURGH,

E. H. A. GULJÉ, Wethouder,

J. E. VREEDE,

J. J. NELISSEN, allen leden van den Raad der gemeente Breda,

G. C. C. PELS RIJCKEN, gepensionoord Vice-Admiraal, oud-Minister van Marine,

Dr. A. F. J. INGEN-HOUSZ, Inspecteur voor het geneeskundig Staatstoezicht in Noord-Brabant en Limburg,

Mr. C. A. VAN DAM, Procureur bij de Arrondissements-Rechtbank, allen wonende te Breda. De eerstgenoemden als Eere-Voorzitter, Voorzitter en Secretaris van en gezamenlijk uitmakende de Hoofd-Commissie der Feesten, te vieren ter gelegenheid van het vijftigjarig bestaan der Koninklijke Militaire Academie te Breda; zoomede

Mr. A. REIGERSMAN, Griffier bij de Arrondissements-Rechtbank en

H. P. C. DE PAUW GERLINGS, oud-Officier der Cavalerie, thans Fabrikant, beiden wonende te Breda, als Voorzitter en Secretaris der Commissie tot regeling der genoemde Feesten,

als een blijvend aandenken aan die feestviering, namens Breda's Burgerij, der Academie aangeboden een Gouden Medaille, voorstellende:

Aan de voorzijde: PALLAS ATHENE, gezeten op een troon aan de de poort der Academie, een zwaard reikende aan den jongeling, die, na volbrachte studien, de Instelling verlaat; MARS, wiens hoop en vertrouwen op den Jongeling gevestigd is, legt de hand op hem en wijst hem de toekomst.

Daaronder staat:

QUOS PROBO, ILLUSTRATA

(verhef hen, die ik goedkeur),

als woorden van PALLAS tot MARS gericht.

1828 — 1878.

Als randschrift boven deze voorstelling staat:

CONSPICUUM SPARGIT IN URBE JUBAR

(zij spreidt een heerlijken glans en gouden regen over de stad).

als dankbare erkenning van den grooten zegen, dien de Academie aan de Stad oplevert.

Aan de keerzijde: een lauwerkrans, waarboven het stadswapen der gemeente Breda en waarin:

S. P. Q. B.

50-jarig bestaan der Koninklijke Militaire Academie te Breda
24 Sept. 1878.

Beteekenende, dat ter eere van het halfeeuwfeest de medaille wordt aangeboden zoowel namens het Gemeentebestuur als de Bevolking van Breda.

Al heitgeen door ons is in geschrift gebracht en onderteeekend.

(*Volgen de handteekeningen.*)

De dagbladen van 19 Augustus 1899 bevatten het bericht:

Uit de receptiezaal der Kon. Mil. Academie is ontvreemd de gouden medaille, door de gemeente aan die instelling aangeboden, bij gelegenheid van haar 50-jarig bestaan.

Een ingesteld onderzoek heeft tot heden tot niets geleid.

454. Als voren.

Vz. In het veld:

HULDE

AAN DE FEESTCOMMISSIE.

DE REUNISTEN

AAN

Omschrift: ACADEMIE FEESTEN TE BREDA 1828
—1878

Kz. Het gekroonde nederlandsche wapen met twee leeuwen als schildhouders, waaronder op een lint: JE MAINTIENDRAI

Brons 40 m.M. Verz. TEIJLER.

Bijdragen, 2^e druk, n°. 552, waar vermeld staat, dat slechts 7 ex. in zilver bestaan.

In 1789 werden drie staatsartilleriescholen opgericht, te 's-Gravenhage, Zutphen en Breda, in 1795 een 4^e te Groningen. Die te Zutphen was meer bepaald voor de genie, later werden ook kadets voor infanterie en kavalerie toegelaten. In 1805 werden deze scholen opgeheven en vervangen door de algemeene praktische en theoretische school te Amersfoort, bestemd voor de opleiding van artillerie, genie en waterstaatsofficieren, in 1806 voor de infanterie en kavalerie door de Koninklijke Militaire Kadettenschool te Hondsholredijk, welke beide in 1809 vereenigd werden tot de Koninklijke Militaire School te 's-Gravenhage, die reeds in 1810, tengevolge der inlijving bij

Frankrijk werd opgeheven. In 1813 kwam de Artillerie- en Genieschool te Delft tot stand, ondanks haar naam bestemd voor alle wapens en sedert 1816 ook voor de Marine en sedert 1819 voor de Koloniën, tot bij K. B. dd. 29 Mei 1826 n°. 27 tot oprichting der Koninklijke Militaire Akademie werd besloten (zie ook Staatscouranten 4 febr 1828 n° 34 en 10 febr. 1829 n°. 95). Ze werd gevestigd in het oude kasteel te Breda, in 1536 op last van graaf HENDRIK VAN NASSAU aangelegd, in 1696 onder den Koning-Stadhouder WILLEM III voltooid 24 November 1828 had de feestelijke inwijding plaats in het bijzijn van Prins FREDERIK, onder generaal GONKEL als gouverneur met 169 leerlingen. Tijdens de belgische revolutie werden de gebouwen als hospitaal en kaserne gebruikt en de lessen eerst gestaakt, daarna (1832) tijdelijk aan het instituut voor de Marine te Medemblik gegeven, doch 1 November 1836 op den ouden voet hervat. In 1842 werd de opleiding voor den Waterstaat naar Delft overgebracht, in 1850 het gemeld instituut te Medemblik opgeheven. Van 1851—1857 voerde de Akademie den naam van Kon. Akademie voor de Land- en Zeemacht, sedert kreeg ze haar ouden naam terug. De thans van kracht zijnde bepalingen zijn de wet van 21 Juli 1890 Stbl. n° 126 en het K. B. van 6 April 1895 Stbl. n°. 40

455. 1878. September.

Landbouwtentoonstelling te Boxtel.

Vz. Geheel gelijk n°. 92.

Kz. Binnen een bijzonder zwaren met linten omwonden lauwerkrans :

TENTOONSTELLING
BOXTEL
SEPTEMBER
1878.

41 m.M., mededeeling van Jhr. M. A. SNOECK.
(Eigendom van J. A. VERHOEVEN, bloemist te 's-Hertogenbosch).

Bijdragen 2^e druk n°. 554.

456. 1878. 27 December.

Kroning en 25 jarig feest van de teruggave
van het Wonderbeeld van O. L. Z. Vrouw
van 's-Hertogenbosch.

Vz. Mariabeeld met kind, daaronder een
kruisje, omschrift:

ZOETE LIEVE VROUW VAN 'S HERTOGENBOSCH
BID VOOR ONS.

Kz. DIT WONDERBEELD
 VAN 1629 TE
 BRUSSEL BEWAARD
 IS HERSTELD IN
 18²⁷/₁₂53
 EN GEKROOND IN
 18²⁷/₁₂78.

457. Als voren.

Gelijk n°. 456, doch de Vz. iets anders van
teekening, in het opschrift op de Kz. de fouten
VONDERBEELD en BENAARD. Verz. Z.

458. Als voren.

Gelijk n° 456, doch op de Kz.: BEKROOND
Alle koper verguld, ovaal met oog en ring,
23 bij 19 m.M.

459. Als voren.

Vz. Mariabeeld met kind, daaronder een
ornament, omschrift: ONZE LIEVE VROUW VAN
'S HERTOGENBOSCH

Kz. Omschrift: ☉ TER HERINNERING DER
PLECHTIGE KRONING

In het veld: 27
 DECEMBER
 →←
 1853-1878

Ovale draagpenning.

Naar eene fotografie in het bezit van jhr. M.
 A. SNOECK.

Bijdragen, 2^e druk n°. 556—560.

460. 1878

Mr. J. E. BARON VAN PANHUIS te Leeuwarden,
 30 jaar Kommissaris des Konings in
 Friesland.

Vz. Zijn linksgewend borstbeeld in ambts-
 gewaad, daaronder: J. ELION F.

Omschrift: Ⓢ M^e JAN ERNST BARON VAN PAN-
 HUIS COMMISSARIS DES KONINGS IN FRIESLAND
 1848—1878

Kz. In een eikeloofkrans:

VREDE
 VRIJHEID
 VOORSPOED

Omschrift: HULDE VOOR ONBEZWEKEN TOE-
 WIJDING AAN FRIESLANDS WELZIJN.

Brons, 70 m.M.

461. 1878

Prijspenning der tentoonstelling van Land-
 en Tuinbouw en Nijverheid te Veendam.

Vz. Een links gezeten vrouw leunende op.

het wapen van Veendam, in haar linkerhand een geschiedrol houdende, achter haar een ploeg, spade, seizen en op een kolom een bijenkorf, voor haar een kan, globe, hamer, passer, in het verschiet een fabrieksgebouw en de masten van een schip. In de afsnede:

TENTOONSTELLING

VEENDAM

Omschrift: LANDBOUW TUINBOUW EN NYVERHEID

Kz. In een lauwerkrans:

EEREPRYS

TOEGEKEND AAN

1878

Brons, 38 m M., door BEGEER.

462. 1878.

Prijspenning van de gemeente Arnhem.

Vz. Het gekroonde wapen der gemeente Arnhem.

Onder aan den rand: P. F. MANIKUS. ARNHEM
EDIT^R

Kz. Glad.

Brons, 48 m.M., door J. A. DE VRIES.
Leidsch Penn. Kab.

463. 1878.

Prijspenning der Amsterdamsche Fotografen-
vereeniging.

Vz. Phoebus Apollo op den zonnewagen.

Omschrift: ★ AMSTERDAMSCHÉ PHOTOGRAPHEN
VEREENIGING.

Kz. Glad veld, omgeven door een lauwer-
krans, daaronder: J. ELION. F.

Brons, 42 m.M. Verz. Z.

Vervaardigd en uitgelooft bij gelegenheid der in dit jaar in Arti
gehouden tentoonstelling, welke door Z. M. Koning WILLEM III
werd geopend.

464.

1878.

Prijспенning der tuinbouwvereniging te
's-Gravenhage.

Vz. Op een tafel eenige oostersche planten
en vruchten. In de afsnede:

KONING WILLEM III—BESCHERMHEER

Omschrift: 'S GRAVENHAAGSCHE TUINBOUW VER-
EENIGING

Kz. Tusschen twee omgekeerde horens van
overvloed het gekroonde wapen van 's-Gra-
venhage, beneden eenige bloemen. In het veld:

H. S. Nieuwkerk & Co

verz.

Dracaena's

1878.

Zilver, 39 m.M. Kon. Kab.

465.

1878.*

Prijспенning der nederlandsche vereeniging
tot bescherming van dieren te
's-Gravenhage.

* Mededeeling van den heer ROEST.

Vz. Verdiept veld omgeven door een lau-
 werkrans, waaromheen in kabelrand: BESCHERM-
 HEER · Z · M · DE · KONING

Omschrift: NEDERLANDSCHE VEREENIGING TOT
 BESCHERMING VAN DIEREN ☼

Kz. Een paard, een koe, een ezel, een schaap,
 een hond, een kat, een haan en drie vogels,
 waarboven een genius met palmtak zweeft.
 In de afsnede drie visschen. Op de afsnede:
 S. DE VRIES.

Brons, 44 m.M. Kon. Kab.

465^A. Mijn ex. heeft: ★ VEREENIGING · TOT
 BESCHERMING · VAN · DIEREN · TE · 'S GRAVENHAGE

En in het veld gegraveerd:

W. J. M. Konter

voor

dienstijver

24 Januari

1877.

Er bestaan dus 2 stempels, één oudere,
 waarvan het jaartal van eerste uitgifte onbekend
 is, (n°. 465^A) en die van 1878 (n°. 465).

De Nederlandsche Vereeniging tot Bescherming van Dieren, geves-
 tigd te 's-Gravenhage, werd opgericht 25 Augustus 1864 en verkreeg
 rechtspersoonlijkheid krachtens K. B. van 18 Oktober 1864; zij heeft
 ten doel dieren te beschermen en tegen hunne mishandeling te waken.
 De penningen worden toegekend aan uitvinders of vervaardigers van
 werktuigen en toestellen, geschikt om het lijden en de ongemakken
 der dieren te verzachten of te genezen; aan eigenaars of gebruikers
 van dieren, die zich hebben onderscheiden door goede behandeling
 van dieren; aan personen die mishandeling van dieren hebben weten
 te beletten en aan hen, die de belangen der vereeniging op bijzondere
 wijze hebben bevorderd, (art. 2^d der Statuten).

466.

1878.

Prijspenning der Scherpschuttersvereniging
„Oranje-Nassau” te 's-Gravenhage.

Vz. Het gekroonde nederlandsche wapen,
met twee gekroonde leeuwen als schildhouders,
rustende op een lint met de spreuk: JE MAIN-
TIENDRAL.

Kz. Omschrift boven: SCHERPSCHUTTERS VER-
EENIGING. In het veld: ORANJE-NASSAU
TE
's GRAVENHAGE

Omschrift onder: VAANDELPRYS 1878.

Lood, 40 m.M. Kon. Kab.

467.

1878.

Departement Breda der Nederlandsche Maat-
schappij tot Bevordering van Nijverheid.

Industrietentoonstelling aldaar.

Geheel gelijk de kleine prijspenning, zie n°. 417.

In het veld op de Kz.:

DEPARTEMENT

BREDA

1878

Brons, 44 m.M. Verz. SNOECK.

Bijdragen 2^e druk, n°. 555.

Zie aantekening omtrent deze maatschappij achter n°. 418.

467^A.

1878.

25 Jarig huwelijk van C. HONIG en A. BREET
te Westzaandam.

Tevergeefs opgevraagd in het *Tijdschrift*.

n°. 420.

n°. 428.

n°. 421.

n°. 450.

n°. 414.

n°. 449.

n°. 453.